కుర్చీలో వెనుకకు వాలింది కరుణ. లేచి కిటికీ వద్ద నిల్చొన్నాడు శ్రీనివాస్.

ప్రయివేట్ నర్సింగ్‌హోమ్‌లో వాతావరణం అతి ప్రశాంతంగా ఉంది. మూర్తీభవించిన శోకంలా కూర్చుని ఉన్న కరుణను గమనించకుండా తన ఆలోచనల్లో మునిగి ఉన్నాడు శ్రీనివాస్.

ఆపరేషన్ థియేటరుముందు మూసుకున్న తలుపుల వద్దకు ఒక్క క్షణం వెళ్ళాడు.

మరుక్షణంలోనే వెనుదిరిగి వచ్చాడు. కరుణ మన

స్వంతా మొద్దుబారిపోయింది.

తను బర్యస్వం బాబు! వాడు ఏనా తనకు జీవితం లేదు.

కరుణ కన్నెంటు నీరు రాలేదు. శరీరంలోని ప్రత్యణువూ వేదనతో భగభగమండుతూంది. శల్యావశిష్టమైన దేహంతో, పాలిపోయిన శరీరంతో ఇరవై ఆరేళ్ల కరుణలో వృద్ధాప్యం తొంగిచూస్తూంది. జీవితంతో అనుక్షణం పోరాడి అలసిపోయింది తాను. ఇసకేమీ మిగలలేదు. బాబు తప్ప తనకు ప్రపంచంలో మరొక ఆకర్షణ లేదు.

ఆరేళ్ల తన కన్నపంట . . . వాడే — వాడొక్కడే తన తోడు, నీడ. బాబులేని ప్రపంచంలో ఏకాకిగా— శూన్యంగా. . ఆలోచించడానికి కూడా భయం వేసింది కరుణకు. భరించలేని శోకోద్వేగంతో వణికిపోతూ నోటిలో చెంగు కుక్కుకుంది.

శ్రీనివాస్ ఉలిక్కిపడి తలఎత్తాడు. నిర్వికారంగా ఆమెవైపు చూశాడు.

కరుణ ఎటుచూడకుండా తనను తాను సంబాళించుకుంది. అలిసిపోయిన ఆమె మనస్సులో తేనెటీగల్లా ఆలోచనలు ముసురుకున్నాయి.

తల్లి తండ్రీ లేని తనను మేనమామ ఆదరించేడు. అడుగడుగునా ఒదిగిఉంటూ, అత్తయ్యకు చాకిరీ చేస్తూనే కాలేజీ చదువు పూర్తిచేసింది.

ఆడపిల్లల స్కూలులో తను ఉద్యోగం ఆరంభించాక తన జీవితంలో కాస్త వసంతం తొంగి చూసింది. కరుణ మనస్సంతా వికలమైపోయింది. ప్రపంచమంతా తాను మహా అదృష్టవంతురాలంది. సంపన్నుల ఇంటి కోడలు కావాలని తను ఏనాడూ కలలు కనలేదు. అంతటి భ్రమలుకూడా తనకిలేవు.

శ్రీనివాస్ తండ్రి తనకు తానుగా మామయ్యను కలుసుకున్నాడు. ఆయన కుమారుడు కులాంతరవివాహం చేసుకునేందుకు పట్టుపడుతున్నాడని తల్లి, తండ్రీ అతన్ని నయానా భయానా ఆ ప్రయత్నం నుండి తప్పించేరని ఆయన వివరించేరు.

కాని. . . కాని . . . ఆయన ఆలోచనలు వేరు. కొడుక్కి వీలైనంత త్వరలో సాంప్రదాయికమైన కుటుంబంలోని పిల్లను ముడిపెట్టాలని తహతహలాడేడు.

కుటుంబ ప్రతిష్ఠ కాపాడుకునే యత్నంలో కరుణ పేదరికాన్ని ఆయన గ్రహించలేదు. బుద్ధిమంతురాలైన పిల్ల చాలనుకున్నాడు.

ఈ చతురవ్యూహంవంటి వివాహ బంధంలోనికి ప్రవేశించడానికి కరుణకు మనస్సంతా సంశయాలతో నిండిపోయింది. కాని కరుణ పెదవివిప్పే అవకాశమే ఎవ్వరు ఇవ్వలేదు.

ఫలితంగా శ్రీనివాస్ భార్య అయిపోయింది. ఉద్యోగానికి రాజీనామా ఇచ్చి తాను, ఆ గృహంలోనికి కాదు; ఆ అగ్ని గుండంలోనికి అడుగుపెట్టింది. అంతవరకు తన జీవితంలో అమృత బిందువులు వర్షించకపోయినా, దప్పికతో అలమటించిపోలేదు. ఒక్కొక్కక్షణం ఓ పమ్మెటపెట్టులా అనుక్షణం అవమానాలపాలు చెందుతూ, ఆలోచనల జాలరుల నుంచి తప్పించుకుంటూ కరుణ తలఎత్తింది. శ్రీనివాస్ సుందర విగ్రహం కిటికీ నానుకొని నిల్చుని ఉంది. . . . . కరుణ రూపసికాదు. బాల్యంనుండి తను పరిస్థితులకు తలవంచడమే తెలుసు. ఎంత అణిగిమణిగి ఉన్నా,

అన్నీ సవ్యంగా సాగినంతకాలం విధిని ధిక్కరించవచ్చు. కష్టాలు కాలసర్పాలవలె కాటువేసినప్పుడు, ఆదరించి, అక్కున చేర్చుకునేవారు, కన్నీరు తుడిచేవారు ఎవరా అని ఎదురుచూడవలసి వస్తుంది. అంతటి దుర్పరిస్థితిలో భార్యకు భర్త, భర్తకు భార్యకాక మరెవరు చేయూత నిస్తారు?

బాల్యంలో తనను అత్తయ్య హింసించేది. తన దారిని తను పోయినా సహాధ్యాయులు మనస్సునిండా ముళ్లు గుచ్చేవారు. కాని . . . కాని . . . శ్రీనివాస్‌తోడి తన దాంపత్యం అన్నింటినీ మించిపోయింది. అతనిది నిరాశా హృదయం. వలచిన కన్యను చేపట్టలేని అశక్తుడాతడు. భర్తపట్ల సానుభూతితో కరిగిపోయేది కరుణ. తన నీడపడితేనే ద్వేషించే భర్తను సుముఖుడుగా చేసుకునేందుకు ప్రయత్నించేది.

కాని శ్రీనివాస్ ధోరణి వేరయింది. జీవితంలో పెద్ద వెలితిని నింపుకొన్న అతనికి తెలియని ద్వేషంతో కరుణను హింసించాలనే ఆలోచన రోజు రోజుకీ కొత్త దారులు వెతికేది. మానసికంగా, దైహికంగా ఆమెను అతిక్రూరంగా చిత్రహింసలు పెట్టేవాడు. కరుణ ఇంక ఆలోచించడం మానివేసింది. లేచి నిలబడింది. సిస్టర్ లోపలినుండి రావడం చూసింది.

"సిస్టర్! . . ."

కరుణ అడగబోయే ప్రశ్నకు జవాబిచ్చిందామె. "ఆపరేషన్ అవుతూంది ధైర్యంగా ఉండండి."

కరుణకు చాలాకాలం తరవాత నవ్వువచ్చింది.

తన ధైర్యానికేంలోటు? కళ్లు నిండుకు వచ్చాయి. అక్కడ బెంచిమీద కూలబడింది.

ఏ రోజునా రక్తసిక్తమయేలా తనను బాధించకుండా ఉండలేదు భర్త. కాఫీలో పంచదార తక్కువయినా — చేతికి టవల్ ఇవ్వడం క్షణం ఆలస్యమైనాకూడా అతనికి మంచి కారణాలుగా దొరికేవి.

మరుక్షణంలో బెల్టుతో చేతులు నొప్పిపుట్టేలా తనను బాధించేవాడు. దృఢమైన శరీరం భర్తది! అతనికి అలసట ఉండేది కాదు. కాని చిన్నతనంనుండి సరిఅయిన పోషణలేక అతి బలహీనంగా ఉన్న తనదేహం త్వరలోనే స్పృహ కోల్పోయేది.

కళ్లు తెరిచిచూస్తే కన్నీరు ఒత్తుకుంటున్న అత్తగారు కనబడేవారు. మామగారు సన్నగా గొణుక్కునేవారు.

"పీ గొంతుకోశాం తల్లీ!"

తన బ్రతుకు ఏక్షణంలో తెల్లవారుతుందో తనకే తెలియని రోజులవి. తన అంతటి ఎడారి జీవితంలోను అమృతపు చినుకు రాలింది.

పండంటి బాబుని చూసుకుని తనెంతో గర్వించేది. మరెంతో ఆనందించేది. సంతోషంతో పిచ్చెత్తిపోయింది.

నందుల సుశీలాదేవి

అతి సుందరమైన రూపం తన బాబుది. ముమ్మూర్తులా తండ్రిని పోలి పుట్టాడు. బాబుకోసం తను నవ్వటం నేర్చుకుంది. కాని తన మొహంలోని నవ్వుని తన భర్త భరించలేకపోయేడు. తనపట్ల అతిక్రూరంగా ప్రవర్తించసాగేడు.

ఆ క్షణమే తను తొలిసారిగా భర్తను ద్వేషించింది. తనలోని సంతోషాన్ని చూడలేని అతని క్రౌర్యాన్నిచూసి అసహ్యించుకుంది. భర్తలోని పాశవిక శక్తులు పెరుగుతున్నాయి. బాబు పెరుగుతున్నాడు.

నానాటికీ భర్తను ద్వేషించసాగింది. తనను చూసి తనే భయపడేది ఒక్కొక్కక్షణం.

బాబుకోసమైనా అతని తండ్రిని క్షమించాలంటే తనవద్ద శక్తి చాలలేదు. పుట్టుకలోనే నిద్రాణమైన ఆత్మాభిమానం నెమ్మదిగా మొలకెత్తి పెరిగి పెరిగి వృక్షమైంది.

భర్తను చూస్తే అసహ్యం! అతని మాటలు వినబడితే అంతులేని ద్వేషం! భార్యలోని మార్పు గమనించి శ్రీనివాస్ మరింత కర్కశంగా తయారయిపోయేడు.

బాబుకి నాలుగేళ్ల వయస్సులో హఠాత్తుగా కరుణకు అంతులేని ధైర్యం వచ్చింది. నుదుటిమీద నెత్తురు మూడవనేత్రంలా మండుతూంది. భర్తచేతిలోని హంటరు వేగంగా లాక్కొంది. నరనరానా పేరుకొన్న ద్వేషం అణువణువునా మండిస్తూంటే, ఆతనిపట్ల అయిష్టతతో కంఠం జలదరిస్తూంటే అరిచింది.

"ముందుకు అడుగువేశావా జాగ్రత్త!" శ్రీనివాస్ మొదట బిత్తరపోయాడు. భార్య ధిక్కారాన్ని సహించలేక మరింత క్రోధంతో ఆమెను సమీపించబోయాడు. కాని కరుణ కంఠంలోని తీవ్రత అతన్ని ఆమె చేరువకు రానీయలేదు. బాబుని తీసికొని ఇల్లు వదిలింది. బంధువులామెను ఎక్కడ నిలవనీయలేదు. మేనమామ చేరనీయలేదు.

భర్త పరిత్యజించిన స్త్రీకి సాంఘికమైన సానుభూతి అపారం. కాని . . . తాను. . . శారీరకంగా . . . ఆర్థికంగా. . . ఎంతో బలహీనమైన తను ... వెనక ఆదుకునే ఆత్మీయులు లేని తాను. . . బిడ్డతల్లి అయినా. . . ఆత్మాభిమానంతో భర్తను పరిత్యజించింది. ఎంతటి ఘోరనేరం!

ఎంతో శ్రమపడి తను పనిచేసిన స్కూల్లోనే టీచరుగా చేరింది. ఎవరి పరిహాసాలూ ఆమెను అంటలేదు.

జీవితంలో ఏనాడూ ఎరగని ప్రశాంతత తనకు వచ్చింది. తనకు తన బాబు ఉన్నాడు. తల్లి, తండ్రి, భర్త ఎవరు తనకు లేరు. స్నేహితులు, అప్తులు, బంధువులు తనకు ఎవరు లేరు.

తనకు ఉన్నదల్లా ఒక్క బాబు! కరుణకు ఉవ్వెత్తుగా దుఃఖం ముంచుకువచ్చింది. గడియారంచూసుకుంది.

ఇప్పటికి పావుగంటకూడా కాలేదు బాబుని థియేటర్‌లోనికి తీసుకొనివెళ్లి! గడియారం ఇంత నెమ్మదిగా నడుస్తోందేమిటి?

కాలం నిలిచిపోయింది. తను ఇంక ఏ వార్తను భరించలేదు. కరుణకు పిచ్చిగా అరవాలని ఉంది. బట్టలు చింపుకోవాలని ఉంది. ఒళ్లంతా బ్లేడుతో గీసుకోవాలని ఉంది.

నిస్సహాయంగా పడుండిన కరుణను సమీపించబోయి ఆగాడు శ్రీనివాస్. ఆమె కళ్లు. . . పిచ్చి

చూపులు [illegible]

శ్రీనివాస్ [illegible] నొక్కుకోసాగాడు. [illegible] తరవాత అంతగా [illegible] కరుణ [illegible] ఊహల్లో ఏ [illegible].

ఆత్మహత్య [illegible]కుంటామని బెదిరించి తల్లీ తండ్రీ తనకు [illegible] చేసేరు. కరుణ మెడలో మూడు ముళ్ళు [illegible] క్షణంనుండీ ఆమె పట్ల విద్వేషంతో వేగిపోయాడు.

తనగాని [illegible] కరుణ తన ఇంట్లో అడుగుపెట్టింది. [illegible] ఒదిగి ఒదిగి ఉండే కరుణను చూస్తే తనలో [illegible] మే ఉండేది.

సంసారంలో [illegible] ఇంటిపెద్దగా, తల్లిదండ్రుల ఎదట [illegible] ఆవేశాలో చంపుకుంటున్న తనకు కరుణ సన్నిధిలో తాను అణచిపెట్టుకున్న అన్ని రకాల [illegible], నిరాశలూ వికృతరూపంతో విజృంభించి [illegible] కరుణపట్ల అమానుషంగా ప్రవర్తించేలా చేసేవి. భార్యపట్ల తన ప్రవర్తనకు తాను [illegible] పశ్చాత్తాపపడలేదు.

బాబు [illegible] కూడా భార్యమీద తనకేమాత్రమూ అభిమానం కలగలేదు. కాని తనకు తెలియకుండానే బాబుపట్ల [illegible] విపరీతమైన మమత ఉదయించింది. ముమ్మూర్తులా తనని పోలిఉన్న బాబునిచూస్తూంటే బాధాతప్తమైన తన హృదయానికి ఎంతో శాంతిగా ఉండేది. కరుణ తననుండి విడిపోయిననాడు తను బాధపడలేదు. కాని బాబుని వదలిమాత్రం తను ఉండలేక పోయేవాడు.

కనకనే బాబుని తెచ్చుకోవటానికి తను ప్రయత్నాలు చేయసాగాడు. శ్రీనివాస్ మనస్సులో పాముపిల్లలా భయం ప్రవేశించింది. బాబుని కరుణ దగ్గిరే ఉంచేస్తే ఆరోగ్యంగా ఉండగలడేమో! అశాంతిగా లేచి నిల్చున్నాడు శ్రీనివాస్.

పచార్లుచేస్తున్న భర్తను గమనిస్తూ నిట్టూర్చింది కరుణ. తన కోర్కె ఒక్కటిమాత్రం పాటించేడు శ్రీనివాస్. కోర్టుద్వారా కాకుండా తామే బాబు సమస్యను పరిష్కరించుకోవాలనుకుంది కరుణ. తాను అమితంగా ద్వేషించే వ్యక్తిని కలుసుకోవాలని అనుకోలేదు కరుణ. భర్తమీద తనకు విపరీతమైన వైమనస్యం ఉంది. కాని బాబుకోసం. . . బాబు భవిష్యత్తుకోసం తనలోని అభిమానాన్ని పక్కకు నెట్టుకొని తను కొన్ని షరతులకు లోబడింది. భవిష్యత్తులో బాబుకి పితృప్రేమను కరువుచేసే అధికారం తనకు లేదు.

తనెంతగా భర్తను అసహ్యించుకున్నా బాబుకి తండ్రి అతడు. అతనికి తండ్రినుండి లభించే వాత్సల్యాన్నీ, అధికారాలనూ త్రోసిపుచ్చే హక్కు తనకులేదు.

కనకనే అంబదేళ్ల బాబుని భర్తవద్దకు పంపింది. తండ్రి దగ్గిర ఉండి చదువుకుంటూ సెలవులు ఇచ్చిన మరుక్షణంలో తల్లి ఒడిలోకి వచ్చి వాలేవాడు బాబు.

పరస్పరం ఒకర్ని ఒకరు ద్వేషించుకున్నా బాబు విషయంలో రాజీపడక తప్పలేదు కరుణా, శ్రీనివాస్‌లు.

బాబుకు తల్లీ, తండ్రీ వారు. అంతకుమించి ఇద్దరికీ బాబు అంటే పంచప్రాణాలు.

భర్త బాబుని ఎంత ప్రేమించేది కరుణకు తెలుసు. కనకనే బాబు భారాన్ని శ్రీనివాస్ వహిస్తూంటే నిశ్చింతగా ఉండిపోయింది. కాని భగవాన్! ఇదేమిటి?

ప్రశాంతంగా గడుస్తున్న తమ జీవితాలలో ఈ

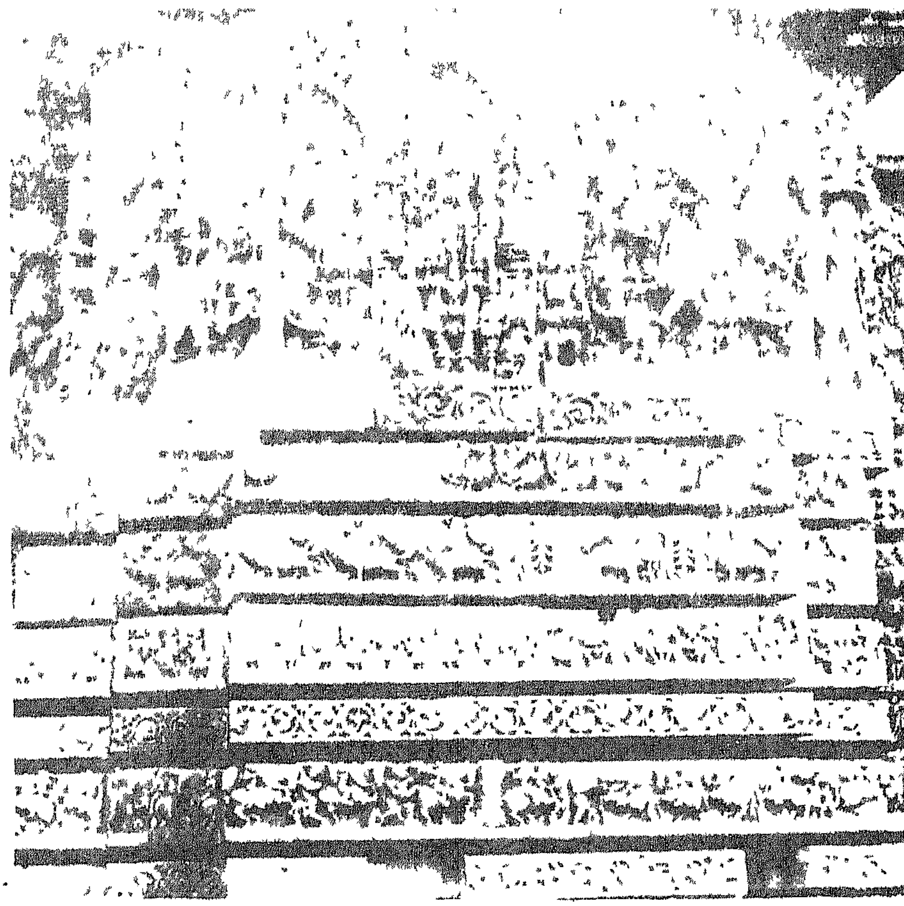

“ఊరించే ఊహలకు చిక్కులింత లిది...”

ఫోటో—ఎమ్. కె. రంగస్వామి అయ్యంగారు (మద్రాసు—18)

పెను తుఫానులేమిటి? సరిగ్గా ఇరవై గంటల క్రితం తను టెలిగ్రాం చదువుతూనే కుప్పగా కూలిపోయింది.

. . . బాబుకి ఈ బ్రెయిన్ డిసీజ్ ఏమిటి? బలిష్ఠంగా ఉండే తన బాబుకి అనారోగ్యమా? ఇంత తీవ్రంగానా?

ప్రయాణం ఎట్లాచేసిందో తనకు తెలియదు. తను నర్సింగ్‌హోమ్‌లోకి అడుగుపెడుతూంటే బాబుని స్ట్రెచర్‌మీద లోపలకు తీసుకువెళుతున్నారు.

ఒక్కక్షణం -- అంతే తను బాబుని చూసుకుంది.

కరుణ లేచికూర్చుంది. స్థిమితంగా నిలబడలేక వరండాలోకి వచ్చింది.

శ్రీనివాస్ పచార్లుచేస్తున్నాడు. ఎర్రగా ఉన్నకళ్ళు, నలిగిన బట్టలతో పాలిపోయిన శ్రీనివాస్‌ని చూస్తూనే అట్లాగే నిల్చొని ఉంది.

కరుణ చూపులతో [illegible] చూపులు కలిశాయి. ఆమె అక్కడ ఉన్న పేముకుర్చీలో వచ్చి కూలబడింది.

శ్రీనివాస్ మెల్లగా వచ్చి ఆమె ఎదురుగా ఉన్న కుర్చీలో కూర్చున్నాడు. ఎదటి హృదయం రోదిస్తూందని ఇద్దరకూ తెలుసు.

వాచీ చూసుకున్నాడు శ్రీనివాస్. ఇరవై అయిదు నిమిషాలు గడిచాయి. అరగంట దాటితేకాని ఏ సంగతి తెలియదు. ఈ పావుగంటా గడవటానికి యుగాలు కావలసివస్తూంది. ముందు ఎడారిలో నడుస్తున్నట్లు భావన కలిగింది అతనికి. ఇంకోక్షణం గడిస్తే మతి పోతుందేమోననే భయం వేసింది శ్రీనివాస్‌కి.

ఈ నిశ్శబ్దాన్ని భరించలేకపోతున్నది అతని మనస్సు. కరుణవైపు చూశాడు. నిర్జీవంగా వెనుకకు వాలి ఉందామె.

తమ ఇద్దరి జీవితాలలోనూ ఇంతటి పరీక్షణ ఇకలేదేమో! శ్రీనివాస్ మనస్సు అల్లకల్లోలం అయిపోతూంది. కనురెప్పపాటు కాలమయినా ఇంక తను నిరీక్షించలేడనిపించింది. ఈ మరణయాతన తను భరించలేడు. మరోక్షణం కూడా ఈ ఉన్మాదావస్థలో తాను ఉండలేడు.

శ్రీనివాస్‌కి హఠాత్తుగా ఓదార్పునిచ్చే ఆత్మీయస్వరం — తనను ఊరడించే చల్లని హస్తం కావాలనిపించింది.

తనలో లావాలా పెగలుకక్కుతూ మరుగుతున్న ఈ దుర్భరమైన వేదనను ఎవరితో పంచుకోవాలి? లేదా ముందు తనకు పిచ్చి ఎక్కడం తథ్యం! కరుణ. . . కరుణ. . . ఎదురుగా ఉంది.

ఆమె మనోవేదనఅంతా కళ్ళనుండి నిప్పుకణికలుగా రాలిపడుతూంది.

శ్రీనివాస్ హఠాత్తుగా లేచాడు. వేగంగా వెళ్ళి కరుణ ఒడిలో వాలిపోయి బావురుమన్నాడు. ఒక్కక్షణం నిలువెల్లా వణికింది ఆమె. మరుక్షణం భర్తను చుట్టేసి వెక్కివెక్కి ఏడ్చింది కరుణ.

కరుణను మెల్లిగా లేవనెత్తి కొనవేలితో ఆమె కన్నీరు తుడిచేడు.

భర్త నేత్రాలను తన కొంగుతో తుడిచింది కరుణ. ఆపరేషన్ థియేటరునుంచి బయటకువచ్చిన సిస్టర్ వారిని సమీపించసాగింది. ఏ వార్తనయినా విని భరించగల స్థితిలో ఉన్నారు ఆ దంపతులు. ★